

2019'un vergi günlüğü

2019 yılında çıkarılan birçok yasa ve kararla vergi mevzuatında önemli değişiklikler yapıldı. Bunların bazıları 2020 yılında yürürlüğe girecek. Biz de bu haftaki yazımızda, 2019 yılındaki değişiklikleri özetleyip, 2020 yılına etkileri konusunu değerlendirdik.

Geçen yılın son günleri ve yeni yılda vergi gündeminin en üst sırasında hiç kuşkusuz 7194 sayılı yasa yer aldı. Sadece bu değil tabii ki. Geçtiğimiz yıl çıkarılan birçok yasa ve kararla vergi mevzuatında önemli değişiklikler yapıldı. Biz de bu yazımızda, 2019 yılındaki değişiklikleri özetleyip 2020 yılına etkileri konusunu değerlendirdik.

İNTERNET REKLAMLARINDA VERGİ KESİNTİSİ

2018 Aralık ayında yayımlanan bir Cumhurbaşkanlığı kararı ile internet ortamında reklam hizmeti verenlere veya bu hizmete aracılık edenlere yapılan ödemeler tevkifat (vergi kesintisi) kapsamına alındı. Buna göre 2019 yılıbaşından itibaren yurtiçinde bu kapsamda yapılan ödemeler ile yurtdışı kurumlara yapılan aynı türden ödemeler üzerinden yüzde 15 (Türkiye'de yerleşik kurumlara yapılan ödemeler üzerinden yüzde 0) oranında tevkifat yapılmaya başlandı.

KUR FARKLARINDA KDV

Yurtiçi hizmet veya mal teslimlerinde KDV matrahını oluşturan unsurların sayıldığı 24'üncü maddede vade farkı, fiyat farkı, faiz, prim gibi çeşitli gelirlerin matraha dahil olduğuna ilişkin düzenleme yer alıyordu. Bu maddede kur farkı sayılmamasına rağmen KDV tebliğinde yer alan, yurtiçi işlemlerde oluşan kur farkları üzerinden de KDV hesaplanması gerektiğine yönelik açıklamalar nedeniyle bu konu mükellefle idare arasında uyumsuzluklara neden olmuştu.

En son Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu kararı ile yurtiçi işlemlerde oluşan kur farklarının KDV'ye tabi olmayacağı netleşti derken, 18 Ocak 2019'da yürürlüğe giren 7161 sayılı yasa ile ilgili maddeye "kur farkı" ibaresi eklenerek, sorun yasal zeminde, mahkeme kararının aksi yönde çözülmüş oldu.

İKALE TAZMİNATLARI

İkale, işçi ve işverenin ortak iradesiyle iş akdinin sona erdirilmesi olarak tanımlanıyor. Karşılıklı sonlandırma da denen bu sözleşme kapsamında ödenen tazminatların vergilendirilmesiyle ilgili 2019 yılında iki temel değişiklik yapıldı.

İlki geçici bir süreyle getirilen iade imkanıydı. Buna

göre 27 Mart 2018 tarihinden önceki ikale sözleşmeleri kapsamında yine bu tarihten önce yapılan ödemeler üzerinden kesilen vergiler, başvuruları üzerine işten ayrılmış olan kişilere iade edildi.

Bir diğer düzenleme de 27 Mart 2018 tarihinden sonra yapılan ikale ödemeleriyle ilgiliydi. Bu kapsamda yapılan ödemelerin kıdem tazminatı tavanına kadar (2020 yılında her bir çalışılan yıl için 6 bin 730 lira 15 kuruş) olan kısmı gelir vergisinden istisna olarak değerlendiriliyor. Bu tutan aşan bir ödeme yapılması durumunda aşan kısım gelir vergisine tabi tutuluyor.

GERİ KAZANIM KATILIM PAYI

Başta plastik poşetler olmak üzere bazı ambalaj maddeleri ve atık maddeler için geri kazanım katılım payı uygulamasına geçildi. Kapsama giren mallar arasında; plastik poşetler, taşıt lastikleri, akümülatörler, piller, bitkisel ve madeni yağlar, bazı elektronik ve elektrikli eşyalar, ilaçlar ile plastik, metal, kompozit, cam ve ahşap ambalaj maddeleri var. Yasada poşetler için satış noktalarından, diğer ürünler için piyasaya sürenlerden/ithalatçılardan geri kazanım katılım payı tahsil edileceğine yönelik hüküm bulunuyor.

BİR VARLIK BARIŞI DAHA...

Son yıllarda alıştığımız varlık barışı uygulamalarının en sonuncusu geçtiğimiz yıl temmuz ayında yasalastı. Yurtdışında bulunan para, altın, döviz, menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası araçlarını Türkiye'deki banka ve aracı kurumlara bildirenler yasanın kapsamına giriyorlar. Yurtiçinde bulunan ancak kanuni defterlerde yer almayan yukarıda sayılan varlıklar ile gayrimenkullerin, vergi dairesine beyan edilmesi koşuluyla yasal defter kayıtlarına intikal ettirilmesi de bu yasa kapsamında mümkün bulunuyor.

Bildirilen veya beyan edilen söz konusu varlıklar üzerinden yüzde 1 oranında hesaplanan vergiyi vadesinde ödeyip, yurtdışı varlıklarını da üç ay içerisinde yurda getirenler hakkında bu varlıklar nedeniyle hiçbir vergi incelemesi yapılmayacak.

Beyan ve bildirim için son tarih yasada 2019 yılı sonu olarak belirlenmişti. Ancak 30 Aralık günkü bir Cumhurbaşkanlığı Kararı ile bu süre altı ay uzatıldı. Bildirim ve beyan işlemleri 30 Haziran 2020 tarihine kadar yapılabilecek.

İHRACAT BEDELLERİNİN GETİRİLMESİ

2018 Eylül ayında yayınlanan bir tebliğle, ihracat bedellerinin en geç 180 gün içerisinde yurda getirilmesine ve en az yüzde 80'inin bankaya satılmasına ilişkin zorunluluk getirilmişti. Altı ay için geçerli olacağı belirtilen bu uygulamanın süresi önce bir yıla daha sonra da 18 aya çıkarılmıştı.

2019'un son günü yayımlanan başka bir tebliğle, yurda getirilen döviz bedellerinin en az yüzde 80'inin bankalara satılmasına ilişkin zorunluluk kaldırıldı. Söz konusu tebliğle ayrıca uygulamanın geçici olduğuna ilişkin (en son 18 ay süreyle) hüküm de yürürlükten kaldırıldı. Böylelikle ihracat bedellerinin en fazla 180 gün içerisinde yurda getirilmesine ilişkin uygulama kalıcı hale gelmiş oldu.

YENİ VERGİLER

2019 yılı sonuna doğru (7 Aralık) yayımlanan 7194 sayılı yasa ile hayatımıza üç yeni vergi daha girmiş oldu. Bunlar genelde 2020 yılında uygulanmaya başlayacak. İlki dijital ortamda sunulan her türlü reklam hizmetleri başta olmak üzere bazı dijital hizmetler üzerinden ödenmesi gereken "dijital hizmet vergisi". Verginin konusuna giren hizmetler nedeniyle elde edilen hasılat üzerinden, yüzde 7,5 oranında ödenecek. Uygulama mart başından itibaren başlıyor.

Bir diğer vergi de "konaklama vergisi". Buna göre otel, motel gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme hizmeti ile yeme, içme gibi hizmetler üzerinden konaklama vergisi alınacak. Oranı yüzde 2 olmasına rağmen 2020 sonuna kadar yüzde 1 olarak uygulanacak. Uygulama 1 Nisan'da başlıyor.

En çok tartışılan yeni vergi ise "değerli konut vergisi" oldu. Türkiye sınırları içerisinde bulunan ve değeri 5 milyon lirayı aşan konutların değeri üzerinden binde 3 ile binde 10 arasında değerli konut vergisi alınması öngörülüyor. Bu düzenleme yürürlüğe girdiği için kapsama giren mükelleflerin 2020 Şubat ayında beyanname vermesi gerekecek. Ancak hukuki tartışmalara ve tepkilere neden olan bu verginin bir yıl erteleneceği ve üzerinde yeniden bir çalışma yapılacağı belirtiliyor.

BAZI YENİ UYGULAMALAR...

■ 7194 sayılı yasayla gelir vergisi tarifesine yüzde 40'lık yeni bir dilim eklendi. Buna göre 500 bin lirayı aşan gelirlerin yüzde 40 oranında vergilendirilmesi öngörülüyor. Bu düzenleme, ücretliler için 2020 yılında uygulanacak (500 bin lira, 2020 yılında 600 bin lira oluyor). Yani 2020 yılında 600 bin lirayı aşan ücretlerin, bu tutarı aşan kısmı

üzerinden yüzde 40 oranında vergi kesilecek. Diğer gelirler (ticari kazanç, serbest meslek, menkul kıymet veya kira gibi) nedeniyle beyanname veren mükellefler ise 2019 yılına ilişkin olarak 2020 Mart ayında verecekleri beyannameelerde, 500 bin lirayı aşan matrah üzerinden yüzde 40 oranında vergi ödeyecekler.

■ Aynı yasayla 2020 yılından geçerli olmak üzere, binek otomobil giderleriyle ilgili birçok yeni sınırlama getirildi. Örneğin 5 bin 500 liradan daha yüksek bir tutara binek otomobil kiralanırsa, bu tutarı aşan kısım gider kabul edilmeyecek. Aynı şekilde binek otomobillerin benzin, tamir, bakım gibi giderlerinin de yüzde 30'luk kısmının matraha eklenmesi gerekiyor.

Bunun yanında, satın alınan binek otomobillerinde ÖTV ve KDV tutarlarının en fazla 140 bin lirası gider olarak değerlendirilebilecek. Amortisman açısından da sınırlama var. 2020 yılında; ÖTV ve KDV'nin maliyete eklenmediği durumda en fazla 160 bin lira, bu vergilerin maliyete eklendiği durumda ise 300 bin lira üzerinden ayrılan amortismanlar gider kabul edilebilecek.

Yukarıdaki düzenlemeler, serbest meslek erbabı ve ticari kazanç sahibi gelir vergisi mükellefleri ile şirketleri kapsıyor. Ancak bu sınırlamaların 2020 yılından önce alınmış olan binek otomobillerine uygulanıp uygulanmayacağı konusunda tereddütler bulunuyor. İleride ihtilaf yaratma potansiyeli yüksek olan bu düzenlemeyle ilgili uygulama esaslarının bir an önce açıklanması bekleniyor.

■ 2020 yılında; tek işverenden alınan ve aslında vergisi kaynağa kesilmiş olan 600 bin lirayı aşan ücret gelirleri için ayrıca beyanname verilmesi gerekecek. Bu uygulamanın bir olumlu bir de olumsuz yanı var. Önce olumlusu: Bu kişiler sadece beyanname veren mükellefler için geçerli olan indirimlerden (özel okul parası ve sağlık harcamaları gibi) yararlanma imkanına kavuşmuş oluyorlar.

Olumsuz yanı ise ücret dışında başka gelirlerini de (kira, menkul kıymet gibi) beyan eden mükellefler için geçerli. Bir ücretli şu anki uygulamada yani tek işverenden aldığı ücreti beyan etmediği durumda, diğer gelirleri için beyanname verdiğinde yüzde 15'ten başlayan tarifeye göre hesapladığı vergiyi ödüyor. Oysa 2020 yılından itibaren tek işverenden aldığı ücreti de beyan etmek zorunda kaldığında, beyannameye dahil ettiği diğer gelirler üzerinden yüzde 40 oranında vergi ödemek zorunda kalacak. Böylelikle, oran artışı nedeniyle zaten vergisi artmış olan yüksek ücretli kişilerin vergi yükü daha da katlanmış olacak.

